







๙. การเก็บหาของป่า

๙.๑ การเก็บหาของป่าทั่วไป





บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายอนุญาตไม้และของป่า กองคุ้มครอง กรมป่าไม้
ที่ กษ ๐๗๐๔(๓)/๔๕๗๙ วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๒๙
เรื่อง ระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการผลิตและการนำซีลี้อยัดและถ่านอัดเคลื่อนที่

เรียน รองอธิบดี ทั้ง ๓ ท่าน ผู้ตรวจการป่าไม้ ทั้ง ๔ ภาค ผู้อำนวยการกองทุกกองผู้อำนวยการ
โรงเรียนป่าไม้แพร่ ผู้อำนวยการโรงเรียนอบรมนกรรมจังหวัดตาก และผู้บังคับการตำรวจป่าไม้

กรมป่าไม้ขอส่งสำเนาหนังสือกรมป่าไม้ ที่ กษ ๐๗๐๔(๓)/๖๔๕๗๗ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม
๒๕๒๙ และระเบียบกรมป่าไม้ ฉบับที่ ๒/๒๕๒๙ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๒๙ เรื่องการผลิตและการนำ
ซีลี้อยัดและถ่านอัดเคลื่อนที่ มาเรียนเพื่อโปรดทราบและขอให้ยกเลิกระเบียบกรมป่าไม้ ฉบับที่ ๑/๒๕๒๓
ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๓ ซึ่งได้เวียนให้ทราบ ตามหนังสือกรมป่าไม้ ที่ กส ๐๗๐๔(๓)/๑๔๔๙ ลงวันที่
๒๔ มกราคม ๒๕๒๔ เสียและให้ใช้ระเบียบดังกล่าวแทนต่อไป

(ลงนาม) อุดม หิรัญพฤกษ์
(นายอุดม หิรัญพฤกษ์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมป่าไม้



ที่ กษ ๐๗๐๔(๓)/ว๕๕๗๗

กรมป่าไม้
ถนนพหลโยธิน กทม ๑๐๙๐๐

๒๗ มีนาคม ๒๕๒๙

เรื่อง ระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการผลิตและการนำซีลี้อยัดและถ่านอัดเคลื่อนที่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมป่าไม้ ที่ กษ.๐๗๐๔/ว.๑๔๔๔ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๒๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย ระเบียบกรมป่าไม้ ฉบับที่ ๒/๒๕๒๙ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๒๙

ตามที่กรมป่าไม้ส่งระเบียบกรมป่าไม้ ฉบับที่ ๑/๒๕๒๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๓ ว่าด้วยการผลิตและการนำซีลี้อยัดและถ่านอัดเคลื่อนที่ มาเรียนเพื่อโปรดทราบและสั่งเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติต่อไป นั้น

เนื่องจากระเบียบกรมป่าไม้ดังกล่าว มีบางอย่างเป็นปัญหาในการปฏิบัติกรมป่าไม้จึงได้แก้ไขใหม่ ปรากฏตามระเบียบกรมป่าไม้ ฉบับที่ ๒/๒๕๒๙ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๒๙ ว่าด้วยการผลิตและการนำซีลี้อยัดและถ่านอัดเคลื่อนที่ ที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งเจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) อุดม หิรัญพฤกษ์
(นายอุดม หิรัญพฤกษ์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมป่าไม้

กองคุ้มครอง
โทร. ๕๗๙๔๔๕๓

๔๖๔

คู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอนุญาตไม้และของป่า





ระเบียบกรมป่าไม้

ฉบับที่ ๒/๒๕๒๙

เรื่อง การผลิตและการนำซีลี้อยัดและถ่านอัดเคลื่อนที่

โดยที่กรมป่าไม้เห็นว่า ปัจจุบันนี้สถานการณ์เกี่ยวกับพลังงานของชาติอยู่ในขั้นวิกฤต เนื่องจากน้ำมันมีราคาสูง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาใช้แหล่งพลังงานอย่างอื่นมาใช้ทดแทน หรือใช้ให้มีปริมาณมากและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กรมป่าไม้พิจารณาเห็นว่าซีลี้อยัดและเศษถ่าน ซึ่งถูกทิ้งขว้างเป็นสิ่งที่ไร้ประโยชน์จำนวนมาก และเป็นภัยในการเก็บรักษาด้วย หากจะได้นำซีลี้อยัดหรือเศษถ่านดังกล่าวมาปรับปรุงใช้ประโยชน์ และส่งเสริมให้มีการทำเป็นซีลี้อยัดหรือถ่านอัดขึ้นใช้ ก็จะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องการใช้เชื้อเพลิงและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้มาก และเพื่อให้การนำเคลื่อนที่สำหรับผลิตภัณฑ์ประเภทนี้ได้เป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว อธิบดีกรมป่าไม้จึงกำหนดระเบียบปฏิบัติขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ให้ยกเลิกระเบียบกรมป่าไม้ ฉบับที่ ๑/๒๕๒๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๓ ว่าด้วยการผลิตและการนำซีลี้อยัดและถ่านอัดเคลื่อนที่

ข้อ ๒. ให้ใช้ระเบียบนี้แทนตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓. ในระเบียบนี้ คำว่า

“ซีลี้อยัด” หมายความว่า แ่งซีลี้อยัดที่เกิดจากการอัดซีลี้อยัดด้วยความดันสูง หรือโดยมีวัตถุเชื่อมประสาน

“ถ่านอัด” หมายความว่า แ่งถ่านที่เกิดจากการอัดเศษถ่านด้วยความดันสูง หรือโดยมีวัตถุเชื่อมประสาน

“เศษถ่าน” หมายความว่า ถ่านที่มีขนาดเล็ก มีขนาดกว้าง ยาว หนา ไม่เกิน ๒๕ มิลลิเมตร

ข้อ ๔. ซีลี้อยัดที่ดี ถ่านอัดที่ดี ถือว่าเป็นสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูป ไม่ถือเป็นไม้และของป่าหวงห้ามอันจะต้องอยู่ในข่ายควบคุมการนำเคลื่อนที่ หรือครอบครอง ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ระเบียบนี้ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๒๙

(ลงนาม) ชำนิ บุญโยภาส
(นายชำนิ บุญโยภาส)
อธิบดีกรมป่าไม้

๔๖๕

คู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอนุญาตไม้และของป่า





บันทึกการรายงานการประชุม

เรื่อง ขอนำชี้เลื่อยจากโรงงานแปรรูปไม้มาอัดทำเป็นถ่านแท่งเพื่อการส่งออก

เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๒๔ ณ ห้องประชุมกองคุ้มครอง

รายนามผู้เข้าประชุม

๑. นายแสนย์ อินทรารุธ	ผู้อำนวยการกองคุ้มครอง
๒. นายประสงค์ วิปุลานุสาสน์	หัวหน้าฝ่ายด่าน ๙
๓. นายนิพนธ์ ชัยสุริยา	รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกองนิติการ
๔. นายสุมินทร์ บุรณากาญจน์	หัวหน้าฝ่ายอนุญาตอุตสาหกรรมไม้
๕. นายนเรศ ไชยงยศ	หัวหน้าฝ่ายอนุญาตไม้และของป่า
๖. นายสนั่น พรหมโณมัย	นิติกร ๕ กองนิติการ
๗. นายอรุณ ชมชาญ	แทนผู้อำนวยการกองวิจัยผลิตผลป่าไม้
๘. นายสมจิตร ปรีชพันธุ์	เจ้าหน้าที่ฝ่ายอนุญาตไม้และของป่า

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๐๐ น.

ผู้อำนวยการกองคุ้มครองได้กล่าวเปิดประชุม พร้อมกับชี้แจงให้ที่ประชุมทราบเรื่องเดิมความเป็นมาเกี่ยวกับเรื่องที่จะขอให้ที่ประชุมพิจารณาในวันนี้ว่า กรมป่าไม้ได้รับหนังสือของห้างหุ้นส่วนจำกัด พนาศิริ แจ้งว่าทางห้างฯ มีความประสงค์จะตั้งโรงงานอัดถ่านแท่ง โดยนำเอาชี้เลื่อยมาอัดเป็นแท่ง แล้วนำไปเผาเป็นถ่านเพื่อการจำหน่าย จึงขอทราบระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติจากกรมป่าไม้

กองคุ้มครองได้ดำเนินเรื่องเรียนอธิบดีกรมป่าไม้ ความโดยสรุปว่า ชี้้เลื่อยอัดถือว่าเป็นสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูป ตามระเบียบกรมป่าไม้ ฉบับที่ ๑/๒๕๒๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๓ เรื่อง การผลิตและการนำชี้เลื่อยอัดและถ่านอัดเคลื่อนที่ เมื่อนำเอาชี้เลื่อยอัดไปเผาหรืออบให้เปลี่ยนสภาพเป็นถ่าน ผลผลิตที่เกิดขึ้นนี้จะถือว่าเป็นของป่าหวงห้ามตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ หรือไม่ สมควรหรือไม่ไปกองนิติการเพื่อจะได้กำหนดทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด พนาศิริ ทราบต่อไป พร้อมกับได้เสนอความเห็น ควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบกรมป่าไม้ ฉบับที่ ๑/๒๕๒๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๓ เรื่อง การผลิตและการนำชี้เลื่อยอัดและถ่านอัดเคลื่อนที่ ให้เหมาะสมและถูกต้องต่อไป

ท่านรองอธิบดี (นายอุดม หิรัญพฤกษ์) ได้บันทึกสั่งการไว้ เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๒๔ ให้กองคุ้มครองร่วมกับกองนิติการและกองวิจัยฯ พิจารณาหาข้อยุติโดยด่วน เพื่อจะได้ตอบให้ผู้ร้องทราบต่อไป ที่ประชุมได้พิจารณาถึงรายละเอียดความเป็นมาเกี่ยวกับเรื่องนี้แล้ว โดยพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ที่นำมาใช้ประกอบกิจการ ตลอดจนความเป็นมาของวัตถุบัตถ์ดังกล่าวคือ

๔๖๖

คู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอนุญาตไม้และของป่า





๑. **ซีเลื่อย** ที่ประชุมได้พิจารณาอย่างกว้างขวาง เห็นว่าซีเลื่อยเป็นเศษเหลือของไม้จากการแปรรูปที่ทางโรงงานทิ้งไปแล้ว ไม่ถือว่าเป็นไม้แปรรูป จึงไม่ควรจะนำมาอยู่ในความควบคุมตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ แต่ในกรณีที่มีการนำเอาซีเลื่อยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยนำมาอัดให้เป็นแท่งตามวิธีการทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ ผลผลิตที่เกิดขึ้น คือ **ซีเลื่อยอัดแท่ง** ให้ถือเป็นสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูป ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบกรมป่าไม้ ฉบับที่ ๑/๒๕๒๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๓ เรื่องการผลิตและการนำซีเลื่อยอัดและถ่านอัดเคลื่อนที่

ดังนั้น เมื่อซีเลื่อยอัดแท่งนำไปเผาเป็นถ่าน ผลผลิตที่เกิดขึ้นไม่ใช่ถ่านไม้ที่เป็นของป่าหวงห้าม ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดของป่าหวงห้าม พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงไม่อยู่ในข่ายควบคุมตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔

การที่ทางหุ้นส่วนจำกัด พนาศิริ ขอทราบแนวทางปฏิบัติ ก็สมควรแจ้งให้ทางห้างฯ ทราบว่าการดำเนินการไม่อยู่ในข้อบังคับที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้แต่อย่างใด

๒. ที่ประชุมได้นำเอาระเบียบกรมป่าไม้ ฉบับที่ ๑/๒๕๒๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๓ เรื่องการผลิตและการนำซีเลื่อยอัดและถ่านอัดเคลื่อนที่มาพิจารณาแล้ว เห็นว่าระเบียบดังกล่าวข้อ ๔ ระบุว่า ซีเลื่อยอัดก็ดี ถ่านอัดก็ดี ถือว่าเป็นสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูป ไม่ถือเป็นไม้และของป่าหวงห้าม อันจะต้องอยู่ในข่ายควบคุมตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาโดยรอบคอบแล้วเห็นว่า ระเบียบกรมป่าไม้ดังกล่าวควรจะได้มีการแก้ไขให้ถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติ ของเจ้าหน้าที่และผู้ดำเนินการ โดยให้ตัดข้อความในวรรคท้ายซึ่งบัญญัติไว้ว่า “เพื่อสะดวกในการดำเนินการตามความในข้อ ๔ หากผู้ดำเนินการประสงค์จะให้เจ้าหน้าที่ออกอนุญาตเพื่อนำเคลื่อนที่ก็ย่อมทำได้ โดยยินยอมชำระค่าธรรมเนียมเพื่อการนั้น โดยอนุโลมปฏิบัติตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๔๙๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ว่าด้วยการนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่” ทั้งนี้ ให้ตัดข้อความดังกล่าวออกทั้งหมด นอกนั้นให้คงเป็นไปตามระเบียบเดิมที่กำหนดไว้

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๓๐ น.

(ลงชื่อ) สมจิตร ปรีชญ์

(นายสมจิตร ปรีชญ์) จดบันทึกการประชุม

เจ้าพนักงานป่าไม้ ๔ กองคุ้มครอง





ระเบียบกรมป่าไม้

ฉบับที่ ๑/๒๕๒๓

เรื่อง การผลิตและการนำซีลี้อยัดและถ่านอัดเคลื่อนที่

โดยที่กรมป่าไม้เห็นว่าปัจจุบันนี้สถานการณ์เกี่ยวกับพลังงานของชาติอยู่ในขั้นวิกฤตเนื่องจากน้ำมันมีราคาสูง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาใช้แหล่งพลังงานอย่างอื่นมาใช้ทดแทนหรือใช้ให้มีปริมาณมากและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กรมป่าไม้พิจารณาเห็นว่าซีลี้อยัดและเศษถ่านซึ่งถูกทิ้งขว้างเป็นสิ่งไร้ประโยชน์จำนวนมาก และเป็นภัยในการเก็บรักษาด้วย หากจะได้นำซีลี้อยัดหรือเศษถ่านดังกล่าวมาปรับปรุงใช้ประโยชน์และส่งเสริมให้มีการทำเป็นซีลี้อยัดหรือถ่านอัดขึ้นใช้ ก็จะช่วยแก้ปัญหาในเรื่องการใช้เชื้อเพลิงและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้มาก และเพื่อให้การนำเคลื่อนที่สำหรับผลิตภัณฑ์ประเภทนี้ได้เป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็ว อธิบดีกรมป่าไม้จึงกำหนดระเบียบปฏิบัติขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการผลิตและการนำซีลี้อยัดและถ่านอัดเคลื่อนที่

ข้อ ๒. ระเบียบนี้ให้ใช้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓. ในระเบียบนี้ คำว่า

“ซีลี้อยัด” หมายความว่า แท่งซีลี้อยัดที่เกิดจากการอัดซีลี้อยัดด้วยความดันสูง หรือโดยมีวัตถุเชื่อมประสาน

“ถ่านอัด” หมายความว่า แท่งถ่านที่เกิดจากการอัดเศษถ่านด้วยความดันสูง หรือโดยมีวัตถุเชื่อมประสาน

“เศษถ่าน” หมายความว่า ถ่านที่มีขนาดเล็ก มีขนาดกว้าง ยาว หนา ไม่เกิน ๒๕ มิลลิเมตร

ข้อ ๔. ซีลี้อยัดที่ดี ถ่านอัดที่ดี ถือว่าเป็นสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูป ไม่ถือเป็นไม้และของป่าหวงห้ามอันจะต้องอยู่ในข่ายควบคุมการนำเคลื่อนที่หรือครอบครอง ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

เพื่อความสะดวกแก่การดำเนินการ ตามความในข้อ ๔ หากผู้ดำเนินการประสงค์จะให้เจ้าหน้าที่ออกอนุญาตเพื่อการนำเคลื่อนที่ที่ย่อมทำได้ โดยยินยอมชำระค่าธรรมเนียมเพื่อการนั้นโดยอนุโลมปฏิบัติตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๙๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ว่าด้วยการนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่

ระเบียบนี้ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๒๓

(ลงนาม) พงศ์ โลโน

(นายพงศ์ โลโน)

อธิบดีกรมป่าไม้

๔๖๔

คู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอนุญาตไม้และของป่า





ที่ กษ ๐๗๐๔/ว ๑๕๑๙๐

กรมป่าไม้
ถนนพหลโยธิน กทม ๑๐๙๐๐

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๓๒

เรื่อง การขออนุญาตเก็บหาของป่าหวงห้าม (หวาย)

เรียน ป่าไม้เขตทุกเขต

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารแนวทางการสำรวจหาปริมาณและกำลังผลิตหวาย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยป่าไม้เขตปัตตานีและป่าไม้เขตนครศรีธรรมราช ได้หารือเรื่องการขออนุญาตเก็บหาของป่าหวงห้าม (หวาย) ว่า กรมป่าไม้ไม่ได้กำหนดแนวทางการสำรวจหาปริมาณและกำลังผลิตของป่าหวงห้าม (หวาย) ไว้ จึงขอให้กรมป่าไม้พิจารณาแจ้งแนวทางปฏิบัติให้เขตทราบด้วย

บัดนี้ กรมป่าไม้ได้จัดทำเอกสารแนวทางการสำรวจหาปริมาณและกำลังผลิตหวายตามที่เขตดังกล่าว หารือแนวทางปฏิบัติเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งเอกสารแนวทางการสำรวจหาปริมาณและกำลังผลิตหวายเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) ทิวา สรรพกิจ

(นายทิวา สรรพกิจ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมป่าไม้

กองคุ้มครอง

โทร.๕๗๙๔๔๕๓

๔๖๙

คู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอนุญาตไม้และของป่า





แนวทางการสำรวจหาปริมาณและกำลังผลิตหอย

๑. คำนำ

หอยเป็นผลผลิตของป่าที่สำคัญของประเทศไทย ผลิตภัณฑ์จากหอยส่วนใหญ่ที่นิยมใช้กันอยู่ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องใช้และเครื่องประดับในครัวเรือนและเฟอร์นิเจอร์ปัจจุบันนี้หอยมีบทบาทสำคัญในการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ โดยเข้าไปมีบทบาทในการสร้างงานทั้งในชนบทและแถบชานเมือง ซึ่งผลิตภัณฑ์จากหอยเป็นที่นิยมใช้กันทั่วไปทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ และมีแนวโน้มว่าจะมีความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในอนาคต

หอยเป็นพืชเมืองร้อน ชอบขึ้นในบริเวณที่มีความชุ่มชื้นสูงและมีฝนตกชุก หรือในเขตมรสุม โดยมากจะพบหอยขึ้นในป่าดงดิบและชอบขึ้นอยู่ใต้ร่มของต้นไม้ใหญ่ ชอบดินร่วนปนทรายที่มีใบไม้ร่วงหล่นทับถมอยู่มากๆ มีหอยหลายชนิดขึ้นอยู่ในลุ่มแม่น้ำโขงหรือป่าพรุ บางชนิดพบขึ้นอยู่ในบริเวณที่สูงถึงระดับ ๒,๐๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล หอยที่นำมาใช้ประโยชน์มักจะมีอายุในช่วง ๖-๒๕ ปี ลำต้นของหอยจะมีขนาดเส้นรอบวงตั้งแต่ ๒.๐- ๙.๐ ซม. พันธุ์หอยที่มีอยู่ในโลกประมาณ ๒๐๐ ชนิด และที่พบในประเทศไทยมีประมาณ ๔๐ ชนิด

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อทราบปริมาณและกำลังผลิตของหอยแต่ละชนิด ในบริเวณพื้นที่ที่จะอนุญาต

๓. อุปกรณ์

- ๓.๑ เช็มทิศ
- ๓.๒ เทป และเชือกสำหรับวัดระยะทาง
- ๓.๓ แบบฟอร์มการสำรวจหอย
- ๓.๔ อุปกรณ์การเขียน
- ๓.๕ แผนที่ระวาง มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ของกรมแผนที่ทหาร
- ๓.๖ ภาพถ่ายทางอากาศ (ถ้ามี)

๔. วิธีการดำเนินงาน

๔.๑ ให้ทำการสำรวจเบื้องต้นในบริเวณที่ได้รับคำขออนุญาต เพื่อกำหนดขอบเขตที่มีหอยขึ้นอยู่ แล้วแสดงขอบเขตลงในแผนที่ระวาง มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ ของกรมแผนที่ทหาร

๔.๒ ให้วางแผนตัวอย่างแบบ Systematic Sampling โดยสำรวจเป็นแนว (Strip System) มีเปอร์เซ็นต์การสำรวจ ๑๐๐% ของพื้นที่ที่มีหอยขึ้นอยู่ ตามข้อ ๔.๑ และให้วางเส้นฐาน (Base Line) โดยพิจารณาจากลักษณะรูปร่าง และขนาดของพื้นที่ แล้ว วางแนวสำรวจ (Cruise Line) ในแนวตั้งฉากกับเส้นฐานไปจรดขอบเขตของพื้นที่ โดยมีระยะห่างระหว่างแนวสำรวจ ๑๐๐ เมตร และแต่ละเส้นสำรวจกว้าง ๑๐ เมตร (ข้างละ ๕ เมตร) ตลอดทั้งแนว (รูปที่ ๑)

๔.๓ การนับหอย ให้นับหอยทั้งที่เป็นลำต้นเดี่ยวหรือเป็นกอ โดยนับเป็นจำนวนหอยทุกต้น และ/หรือกอ โดยแยกออกเป็น ๒ ประเภท คือ หอยอ่อนหรือหอยแก่ (หอยอ่อนหมายถึงหอยที่ยังไม่มีส่วนของหอยที่กาบใบแห้งและร่วงหลุดไป ส่วนหอยแก่จะมีลำต้นมีเปลือกอ่อน บางชนิดมีสีสด หรือ กาบใบจะแห้งและร่วงหลุดเหลือแต่ตรงบริเวณยอด) กรอกจำนวน ชนิดและอื่นๆ ลงในแบบฟอร์มการสำรวจ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ แบบ คือ

๔๗๐

คู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอนุญาตไม้และของป่า





๑. แบบ ก.๑ ใช้สำหรับหว่ายที่ขึ้นเป็นลำต้นเดี่ยว โดยนับจำนวนหว่ายทุกต้นในแปลงตัวอย่าง และจำแนกตามอายุของต้น ประมาณความสูง (ยาว) ของหว่าย แล้วบันทึกลงในแบบฟอร์มที่กำหนด

๒. แบบ ข.๑ ใช้สำหรับหว่ายที่ขึ้นเป็นกอ โดยนับจำนวนหว่าย (ลำ) ในแต่ละกอจำแนกตามอายุของลำ และในแต่ละกอ ให้เลือกลำตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของแต่ละกอ ประมาณความสูง (ยาว) ของหว่าย แล้วบันทึกลงในแบบฟอร์มที่กำหนด

การนับกอหว่ายในแปลงตัวอย่างให้ถือปฏิบัติดังต่อไปนี้ กอหว่ายที่ตกออยู่บนเส้นขอบแปลงหรือสัมผัสขอบแปลงที่อยู่ด้านขวาของแปลงตัวอย่าง ให้ถือว่ากอหว่ายนั้นอยู่ในแปลงตัวอย่าง ส่วนกอที่อยู่ด้านซ้ายของแปลงตัวอย่างถึงแม้ว่าจะตกออยู่บนเส้นขอบแปลงหรือสัมผัสกับขอบแปลงจะไม่นับว่าอยู่ในแปลงตัวอย่าง

๔.๔ การคำนวณปริมาณและกำลังผลิตหว่าย

รวบรวมปริมาณหว่ายแต่ละชนิดจาก แบบ ก.๑ และแบบ ข.๑ ลงในแบบ ก.๒ และแบบ ข.๒ แล้วคำนวณหาปริมาณและกำลังผลิตหว่าย

๔.๔.๑ การคำนวณปริมาณหว่าย ใช้สูตรการคำนวณดังนี้

ปริมาณหว่ายทั้งหมดแต่ละชนิด = ปริมาณหว่ายแต่ละชนิดที่สำรวจได้ x ๑๐

๔.๔.๒ การคำนวณกำลังผลิตของหว่ายที่ขึ้นเป็นลำต้นเดี่ยว ให้นำปริมาณหว่ายแ่งที่มีความยาวเกิน ๑๕ เมตร ขึ้นไปมาคำนวณ และสำหรับหว่ายที่ขึ้นเป็นกอ ให้นำหว่ายแ่งจากกอที่มีจำนวนลำตั้งแต่ ๑๐ ลำขึ้นไปมาคำนวณ ใช้สูตรการคำนวณ ดังนี้

กำลังผลิตของหว่ายแต่ละชนิด = ปริมาณหว่ายแ่งแต่ละชนิดที่สำรวจได้ x ๑๐

ในกรณีที่กำลังผลิตหว่ายที่ขึ้นเป็นกอที่คำนวณได้มากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนหว่ายที่ขึ้นเป็นกอที่มีตั้งแต่ ๑๐ ลำขึ้นไป ให้ถือว่าเป็นกำลังผลิตเท่ากับครึ่งหนึ่งของจำนวนหว่ายที่ขึ้นเป็นกอที่มีตั้งแต่ ๑๐ ลำขึ้นไป

๕. คุณสมบัติของผู้สำรวจ

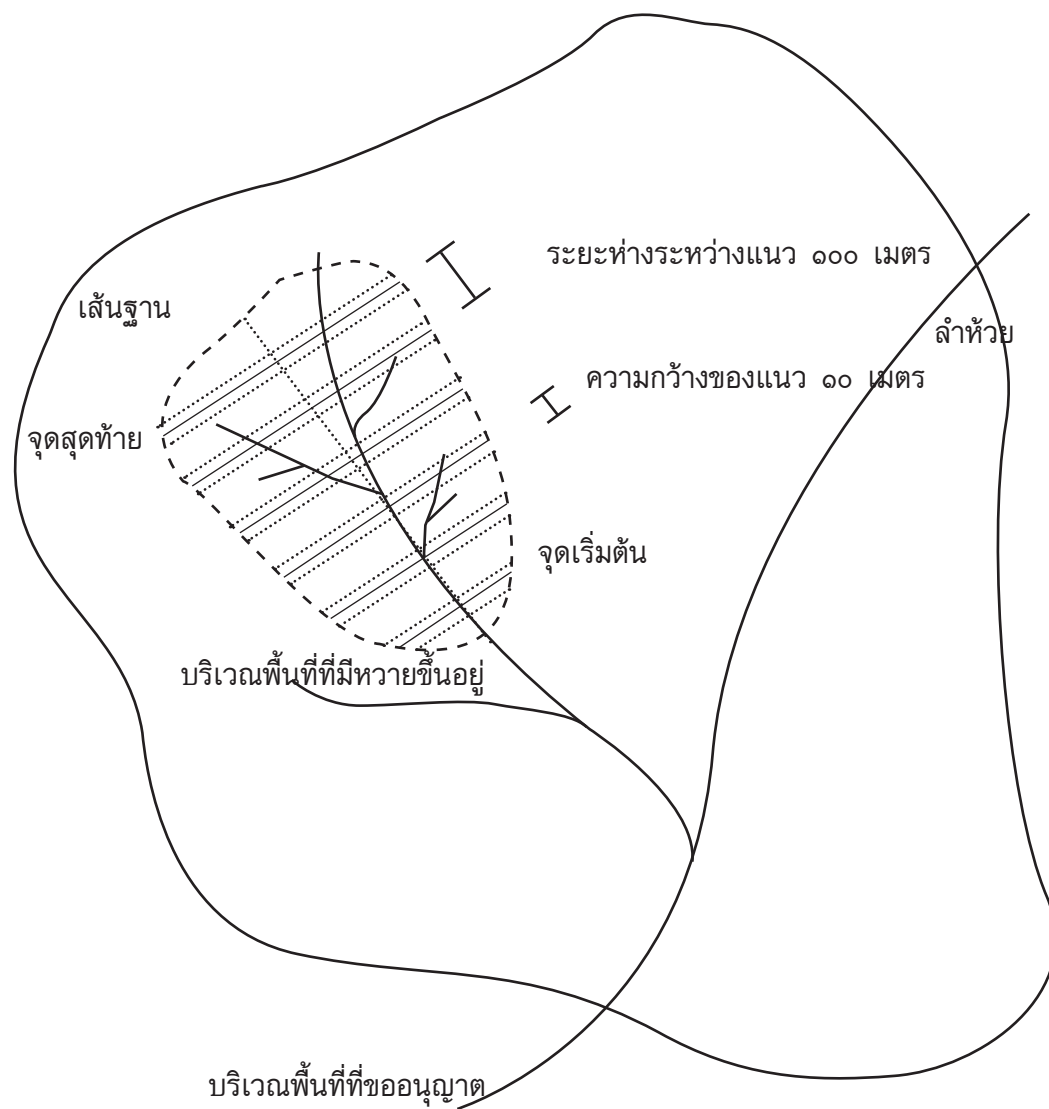
ต้องเป็นนักวิชาการป่าไม้

๖. การรายงานผล

ให้จัดทำรายงานผลการสำรวจ โดยให้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ชื่อป่าที่ทำการสำรวจ ระบุท้องที่ อาณาเขต
๒. เนื้อที่ที่ขออนุญาต
๓. เนื้อที่ที่ทำการสำรวจปริมาณและกำลังผลิตหว่าย
๔. เนื้อที่แปลงตัวอย่าง
๕. ลักษณะภูมิประเทศ
๖. ชนิดดินและหิน
๗. ชนิดป่าและพันธุ์ไม้
๘. การจัดการป่าไม้ในอดีต รวมทั้งการทำหว่ายที่ผ่านมา
๙. ผลการคำนวณปริมาณหว่าย
๑๐. ผลการคำนวณกำลังผลิตหว่าย
๑๑. ความเห็นของผู้สำรวจ
๑๒. แผนที่แสดงพื้นที่ที่ขออนุญาตพื้นที่ที่ทำการสำรวจ และแสดงการวางแปลงตัวอย่าง





รูปที่ ๑ วิธีการสำรวจแบบแนว





แบบฟอร์มการสำรวจปริมาณหวายที่ขึ้นเป็นลำต้นเดี่ยว
แนวสำรวจที่.....ท้องที่ป่า.....
อำเภอ.....จังหวัด.....

แบบ ก. ๑

ต้นที่	ชนิด	หวายอ่อน	หวายแก่		หมายเหตุ
			ยาว < 15 ม.	ยาว ≥ 15 ม.	

๔๗๓

คู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอนุญาตไม้และของป่า







แบบฟอร์มการสำรวจปริมาณหาวยที่ขึ้นเป็นกอ

แบบ ข.๑

แนวสำรวจที่.....ท้องที่ป่า.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

กอที่	ชนิด	จำนวนหาวย (ลำ)			ความยาวหาวย ตัวอย่าง (ม.)	หมายเหตุ
		ลำอ่อน	ลำแก่	รวม		



